

ชื่ออื่น.....สำคัญอย่างไร

จันทน์ รัตนา *

ผมเคยออกสำรวจสถิตินักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กับ กอ.บต. เมื่อปี 2525 ที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา ชื่อ บ้านพระพุทธ แต่นักเรียนเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ถ้าไม่ออกไปที่โรงเรียนจริง ๆ ก็เข้าใจผิดไปอีกนาน ที่ตำบลสามบ่อ จังหวัดเดียวกันมีคนเล่าให้ฟังว่าที่นี่ค่อนข้างอากัปกอบขอเงินสูบน้ำบาดาลมาใช้ จะมีคนแย้งว่าไม่จำเป็นเพราะมีตั้ง 3 บ่อ ไม่น่าจะขาดแคลนน้ำ นี้เรียกว่าแค่อ่านชื่อก็ยังสื่อไม่ชัดเจน

ภาษาพูด ผมเคยเจอเรื่องทำนองนี้ ตอนถามเพื่อนคนหนึ่งที่กำลังจัดการประชุมอย่างใหญ่โต เชิญรัฐมนตรีมาเปิดงาน ผมถามเพื่อนไปว่า 'ท่านรัฐมนตรีพรรคไหน' เพื่อนดันตอบว่า 'ไม่ได้พักเปิดงานเสร็จกลับเลย'

เพียงตัวอย่างที่เล่าให้ฟัง ก็คงยอมรับว่า ชื่อก็ดี การใช้ภาษาพูดก็ดี ถ้าไม่ระมัดระวัง อาจทำให้เข้าใจผิดกันได้

เช่นกันครับ การตั้งชื่อผลงานวิชาการควรให้ความระมัดระวัง เพื่อจะได้เข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

การตั้งชื่อไม่ใช่เพิ่งจะมาคิดตั้งตอนงานเสร็จแล้ว แต่ควรวางแผนตั้ง

* ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา

ชื่อไว้ตั้งแต่ก่อนลงมือปฏิบัติการ เพราะเราสามารถกำหนดทิศทางการทำงาน สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาที่ทำ ตลอดจนสามารถบ่งบอกตัวนวัตกรรมได้ ส่วนจะขึ้นต้นอย่างไร นั้น เรียงลำดับอย่างไรค่อยมาปรับให้ สละสลวย เช่น

รายงานการใช้..วิชา..

หรือ รายงานการจัดทำ ..วิชา..และนำไปใช้

หรือ รายงานการพัฒนา..วิชา..

จาก 3 ชื่อที่ลองนำมาเป็น ตัวอย่าง ถ้าถามผมให้เลือก (โดยไม่ต้องไปผูกดวง) ผมชอบชื่อหลังสุด เพราะมีคำว่า "พัฒนา"

การพัฒนา หมายถึง ดีแล้วเจริญขึ้น ทำนองนั้น เช่น รายงานการพัฒนารูปแบบการสอนแบบเพื่อช่วยเหลือเพื่อนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชา คณิตศาสตร์ (ค 101) เรื่อง โจทย์เศษส่วน ในโรงเรียนยาบี ปีการศึกษา 2537 ใครอ่านชื่อ ก็สามารถสื่อความได้ทันทีว่ารูปแบบการสอนเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้นและทดลองใช้จนเชื่อว่ามีประสิทธิภาพแล้ว กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยาบี ปีที่ทำคือปีการศึกษา 2537 แต่การทดลองนั้นคงทำมาก่อน

ในปี 2535-2536 วิชาที่นักเรียนในกลุ่มนี้ประสบปัญหาคือ คณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหา

ดร.บุญชม ศรีสะอาด (หน้า 18) ได้ยกตัวอย่างข้อบกพร่องของการตั้งชื่อไว้เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนเขตการศึกษา 10"

ข้อบอกว่าเป็นการสำรวจคือ หลังจากวิจัยเสร็จก็ได้ผลตามที่อยากรู้ ไม่ต้องเขียนว่า การสำรวจหรือ การศึกษานำหน้า ก็ไม่ได้เสียความรู้สึกอะไร เพราะหลังจากการศึกษาแล้วก็รู้ว่า อะไรสัมพันธ์กับอะไรก็เท่านั้นเอง ชื่อน่าสังเกตคือ คำที่ตามมาคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ถ้าให้กระชับควรระบุ ไปเลยว่าความเข้าใจ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือความสนใจกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร การชี้ชัดเช่นนี้ช่วยให้วางแผนสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลง่ายขึ้น อีกประการหนึ่งกลุ่มที่ต้องการไปศึกษาบอกว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก็เป็นกลุ่มใหญ่ไปแม้จะบอกว่าในเขตการศึกษา 10 แต่ถ้าไม่บอกสังกัดคนอาจทักท้วงเอาไปอ้างอิงได้ การปรับในชุด

นี้ คือเพิ่มคำว่า ในโรงเรียนของ
รัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา
การตั้งชื่อเรื่องจึงนับว่ามีความ
สำคัญ ควรใช้ภาษาที่ กระชับรัด ไม่
ยาวเยิ่นเย้อ ชัดเจน อ่านเข้าใจตรง
กัน ไม่ซ้ำซ้อน กับเรื่องอื่น ๆ ที่มีผู้ทำ
การศึกษาไว้แล้ว คำว่า ไม่ซ้ำซ้อน จึง
ทำให้หลายคนใช้วิธีเปลี่ยนแปลงกลุ่ม
ตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้น อย่างอื่น
คงเดิม ไม่ว่าจะป็นรูปแบบ ปีที่ศึกษา
ยกตัวอย่างของจริงที่ผมสำรวจมาได้
3 เรื่องต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 การศึกษาปัญหาการ
บริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานการประถม
ศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปี 2531

เรื่องที่ 2 การศึกษาปัญหาการ
บริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานการประถม
ศึกษา จังหวัดปัตตานี ปี 2532

เรื่องที่ 3 การศึกษาปัญหาการ
บริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานการประถม
ศึกษา จังหวัดยะลา ปี 2532 (สำนัก
งานศึกษาธิการเขต 2 หน้า 142-156-
161)

ทั้ง 3 เล่ม เป็นวิทยานิพนธ์
ของนักศึกษาปริญญาโท ที่เหมือนกัน
ทั้งวัตถุประสงค์การดำเนินการ สถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล จะต่างกันตรงกลุ่ม
ตัวอย่าง หรือระยะเวลาที่ทำการ
ศึกษาเท่านั้น

การทำผลงานวิชาการ ผมเคย
พบมากที่ทำนองนี้ คือลอกคนที่ทำมา
แล้ว แต่จะทำอะไรเป็นผลงานนั้น ตัว
หลักคือ แผนการสอนจะเป็นตัว
กำหนดเอง เช่น เอกสารประกอบ
การสอน ทำเสร็จก็มีการตั้งชื่อรายงาน
ว่า รายงานผลการพัฒนาเอกสาร
ประกอบการสอนวิชา...สำหรับนักเรียน
ชั้นไหน โรงเรียนอะไร เมื่อไร ผลงาน
อื่นที่ทำนองนี้ เช่น การ์ตูนสื่อการสอน
เรื่อง ศัพทานุกรมเทียบภาษาถิ่นกลาง-
ภาษาถิ่นแพร่

ผลงานที่ทำส่งกันมากที่สุดที่เป็น
ประเภท สื่อ นวัตกรรม มักไม่ทำขึ้น
เดียว แต่ประกอบด้วยคู่มือ และมี
รายงานผลการใช้ฟุ้งห้ายไปด้วย เช่น
อาจารย์สามท่านที่ผ่านการประเมินได้
อาจารย์ 3 แล้วสามารถยกเป็นตัวอย่าง
ได้ คือ

อาจารย์จิราภรณ์ นุญชะศักดิ์
โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ กรุงเทพฯ ส่ง
ผลงานหลักชื่อว่า สื่อประกอบการสอน
แผนการเรียนเป็นทีม วิชา ส 101:
ประเทศของเรา เรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม (บัตรคำ วีดิทัศน์ สไลด์
เทปเพลงภาพประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอน รวม 6 รายการ) คู่มือการใช้สื่อประกอบการสอนแผนการเรียนฉบับที่มวิชา ส 101 ประเทศของเรา

และสุดท้าย รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบการเรียนเป็นทีมและการสอนแบบปกติ

อาจารย์เรวดี บุญจันทร์

โรงเรียนสงวนหญิง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่งผลงานหลักเรื่อง แผ่นโปร่งใสประกอบการสอน วิชา ค 203 (บทที่ 2-6 และบทที่ 10)

คู่มือการใช้แผ่นโปร่งใสประกอบการสอนวิชา ค 203

และสุดท้าย สรุปผลการใช้แผ่นโปร่งใสประกอบการสอน

อาจารย์สวัสดิ์ คงสุข โรงเรียนบ้านสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส ส่งผลงานเลื่อนเป็นอาจารย์ 3 มี 3 รายการ ได้แก่

บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง อาหาร ชั้น ป.5-6

คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้น ป.5-6

หนังสืออ่านเพิ่มเติมระดับประถมศึกษาชุดสุขนิสัย คำกลอน (อาจารย์สวัสดิ์ ท่านคงสอนหลายวิชา)

ในการเขียนรายงานหลังจากใช้ไปแล้วเป็นการยืนยันว่า ผลงานมีคุณภาพประโยชน์ คือ แก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ และได้รับการเผยแพร่ต่อไปด้วย ชื่อนี้ ก.ค. ให้คะแนน 15 จาก 30 เรียกว่าครึ่งหนึ่งจากคะแนนเต็ม

อีกครั้งหนึ่งเป็นคุณภาพของงานการเขียนรายงานให้มีคุณภาพคงต้องถือการเขียนรายงานเชิงวิทยาศาสตร์คือ ไล่ไปตั้งแต่ ปัญหา ทางเลือก วิธีดำเนินการ ผลการดำเนินการ และสรุปให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อไป

ขั้นการชี้ให้เห็นปัญหา บางคนก็อาศัยการสำรวจ อ่านชื่อรายงาน ผลงานประเภทนี้ก็รู้ทันทีที่มักจะขึ้นต้นว่า การศึกษา, การสำรวจ, การวินิจฉัย แม้จะตั้งชื่อเป็นอื่น เช่น ความสัมพันธ์ การเปรียบเทียบ เป็นต้น

การเขียนนำในตอนนี่ เพื่อให้คนอ่านรู้ว่า มีปัญหาที่ไหน อย่างไรทำไมจึงคิดพัฒนารูปแบบการสอนขึ้นหรือพัฒนาสื่อนวัตกรรมขึ้น การสำรวจนั้นถือว่าเป็นพื้นฐานของการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตรงเป้า ไม่ใช่คิดจะทำอะไรก็ทำ โดยไม่มีการสำรวจมาก่อนว่าปัญหาอยู่ที่ไหน เปรียบเสมือนนักมวยบางคนที่ไม่ชกในฮีโรชิมาเกมส์เราคนดูนึกว่าจะชนะเพราะชกชก แต่กรรมการอยู่ใกล้กดเครื่องคอมพิวเตอร์

ไปดูไปรู้ว่าหมัดไหนชกถูกเป้าที่ครั้ง ชก
ลมนอกจากไม่ได้คะแนนแล้ว ยังเสีย
แรงอีกต่างหาก การสำรวจคือขั้น
ตอนการเก็บข้อมูลก่อนลงมือแก้
ปัญหาหรือเรียกว่าการวิเคราะห์ความ
ต้องการจำเป็นก่อนนั่นเอง (ศักรินทร์
สุวรรณโรจน์ และคณะ หน้า 152-153)

การสำรวจปัญหาในชั้นเรียน
ไม่จำเป็นต้องถึงกับทำวิจัย แต่ครู
อาจารย์ ชยันจบันท์ก็รายงานว่าให้
ละเอียดในแผนการสอนที่มีประจำตัว
ทำบันทึกลองสอนว่าได้ผลแค่ไหนอย่างไร มีเด็กก็คน ใครบ้างที่เป็นปัญหา
เมื่อรวบรวมผลการบันทึกลองสอน
เรียนก็พบว่า บางเรื่องนั้นจะมีเด็กที่มี
ผลการเรียนอ่อน เท่านั้นที่เรียนตาม
เพื่อนไม่ทัน เราก็อาจจะใช้เพื่อนช่วย
สอน แต่บางเรื่องยากจนเด็กเก่งก็ทำไม่
ค่อยได้เรื่องนี้ถ้าครูไม่ช่วยก็แย่ ครูต้อง
ลงมือเองหาอุปกรณ์มาเสริม เพิ่มเวลา
ให้มากขึ้น หรือให้เด็กทำแบบฝึกหัดให้
มากขึ้นทั้งหมดที่กล่าวคือทางเลือกใน
การแก้ปัญหา เราจะเลือกวิธีใดขึ้นอยู่กับ
เราเองว่าจะทำระดับไหน คือจะค่อย
ทดลองกับเด็กกลุ่มอ่อนไปก่อนหรือจะ
แก้ปัญหาทั้งชั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ
ของครู

ตัวอย่างที่นำมาพูดถึงของ ผู้
ที่ผ่านการประเมินได้เป็นอาจารย์ 3

ระดับ 9 ในเขตการศึกษา 2
ที่นำภาคภูมิใจ คืออาจารย์ชาติ
สำราญ ที่ตั้งชื่องานว่า การสอนภาษา
ไทย โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ
อ่านเสร็จก็รู้ว่า นวัตกรรมคือเทคนิค
วิธีไม่ใช่สื่อประเภทอุปกรณ์ เปิดไป
ในเล่มข้างในก็เริ่มรู้ว่าภาษาไทยของ
เด็กชั้น ป.2 โรงเรียนบ้านบาโต
จังหวัดยะลามีปัญหา และปัญหาของ
นักเรียนในพื้นที่แถบนี้คือภาษาเพื่อใช้
ในการสื่อสาร ถ้าภาษาไทยดีแล้ววิชา
อื่นไม่น่าเป็นห่วงอีกคราอาจารย์
ดารา กิ่งก้าน สอนวิชาเคมีชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดอุทัยธานี
ได้ทดลองนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้แก้
ปัญหาการเรียนการสอนวิชาเคมีในชั้น
โดยเฉพาะ เรื่องสมดุลของกรดและ
เบสเรื่องเดียว เพราะจากที่สอนมาพบ
ว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาที่สุดถ้าไม่รีบแก้
ปัญหาแล้ว เรื่องอื่นจะตาม
มาและในที่สุดอาจตกทั้งวิชาก็ได้

คงเห็นด้วยแล้วนะครับว่า ที่
ผมชอบชื่อพัฒนานั้น เพราะมีเหตุผล
สำคัญรองรับคือ การคิดทำให้ดีขึ้น
หลังจากสำรวจพบปัญหาแล้ว ไม่ใช่ทำ
งานสะเปะสะปะ หรือประเภทพยายาม
เดินหาบุญแจที่หล่นหายได้เสไฟฟ้า
(ทั้งที่ไม่ได้ผ่านไปทางนั้นเลย) โอกาส
พบของแทบไม่มี แต่พฤติกรรมหา

ของใต้เสาไฟฟ้าคนทั่วไปมองเห็น ว่ามีความอดทน มีความมุ่งมั่นพยายาม แต่ไม่บรรลุเป้าหมาย กฎเกณฑ์หล่นไม่มีทางได้พบ เพราะการทำงานไม่ได้เริ่มต้นจากการทบทวนที่มาของปัญหา การหาทางเลือกในการแก้ปัญหา แต่ทำเพราะขยันอย่างเดียว

ยังงี้เสียก็วางแผนให้ดีนะครับ มัวพิธีพิถันกับการตั้งชื่ออยู่ เดียวก็ไม่ได้ทำอะไรต่อ ที่วางแผนไว้ก็พังหลายระเบียบใหม่ ก.ค ให้เวลาไว้แค่ 6 เดือนเท่านั้นเอง และเปลี่ยนนับเป็นปีที่ 1 ปีที่ 2 ไม่ได้นับเป็นปีการศึกษาเหมือนเดิม ชื่อปีที่ 1 ปีที่ 2 อ่านแล้วต้องทำความเข้าใจนะครับว่าหมายถึงอะไร เริ่มเมื่อไร จบเมื่อไร สำคัญอย่างไรเห็นไหมละครับว่าแค่เปลี่ยนชื่อจาก ปีการศึกษา เป็นปีที่ นิดเดียวชกกันหลายคนนะครับ

บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 2535.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ. เส้นทางความก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดทำแผนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอมพันธ์. 2536.
- ศึกษาธิการเขต 2. สำนักงาน. เอกสารสัมมนาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนการบริหารการศึกษา และคุณภาพชีวิต 2536 และ 142-156-161.